

hjemmehjælpen. Kommunerne praktiserer tilmed behovsvurderingen ganske strengt, hvad der taler for, at hjemmehjælp gøres gratis på linie med andre sundheds- og plejeydelser som f.eks. hjemmesygepleje. Nogen bekymring over et deraf følgende efterspørgselspres synes da heller ikke at være kommet til orde, da Folketinget i sin tid – angiveligt efter et omhyggeligt udvalgsarbejde – drøftede og enstemmigt vedtog lovbestemmelsen om gratis varig hjemmehjælp. Noget andet er, at der af andre årsager kan imødeses stigende efterspørgsel på bla. hjemmehjælp, således som følge af tilvæksten i antallet af meget gamle og stoppet for plejehjemsbyggeri, hvad der imidlertid ikke har noget at gøre med spørgsmålet om, hvorvidt hjemmehjælp skal betales eller ikke.

5. Som langsigtet politik kunne man måske forestille sig, at behovskriteriet for tildeling af hjemmehjælp gradvis lempes med det slutmål, at enhver i princippet skal kunne købe sig den hjemmehjælp, der måtte ønskes, uden at hjælpen skal være betinget af en offentlig tildeling. En sådan ordning ville bedre end den nuværende tildelingsordning imødekomme det hensyn til den enkeltes selvbestemmelse, der i almindelighed – i hvert fald i princippet – af de politiske partier anerkendes som et bærende element i ældrepolitikken. Efterspørgsel og udbud måtte i så fald som udgangspunkt holdes i balance gennem prisfastsættelsen. Hvis man imidlertid ønsker, at hjemmehjælp skal have den førnævnte forebyggende virkning, må en sådan reform ledsages af, at der sikres dem, der har brug for hjemmehjælpen, fornødent økonomisk grundlag for og tilskyndelse til at købe hjemmehjælpen til »markedsprisen«. Dette forudsætter væsentlige forbedringer af pensionisternes økonomi gennem forhøjelse af de sociale pensioner, ved personlige tillæg eller på anden måde. Sådanne forbedringer ligger næppe lige om hjørnet, og når dertil lægges den stigning af efterspørgslen på hjemmehjælp, som antagelig bliver en følge af blandt andet tilvæksten i de ældste aldersgrupper, gør man nok klogt i indtil videre at bibeholde behovsvurderingen som tildelingskriterium for hjemmehjælp.

6. For så vidt man vil begrunde betalingskravet med, at det må være rimeligt, at hjemmehjælpsmodtagerne af deres pension og øvrige indtægt bidrager til finansieringen af hjemmehjælpen, skal hertil bemærkes, at der ifølge op-

lysning fra kommunal side er knyttet ikke ubetydelige omkostninger til administrationen af den hidtidige betalingsordning, bl.a. fordi alle hjemmehjælperne skal føre meget nøje regnskab med antallet af hjemmehjælpstimer i hvert enkelt hjem. Betalingen er derfor kun af begrænset betydning for finansieringen af hjemmehjælpen. Under folketingsbehandlingen af lovbestemmelsen om gratis varig hjemmehjælp synes der da også fra alle sider at have været tilslutning til gratisprincippet i forventning om, at der derved spares administrativt bureaukрати, at der frigøres ressourcer, som bedre kan anvendes til forbedring af hjemmehjælp eller på andre områder eller til besparelsesforslag, og at afskaffelsen af betalingen i øvrigt vil lette omstilling og fornyelse med henblik på en mere fleksibel udnyttelse af tilbuddene til de ældre, jf. herved Folketingets forhandlinger 1986–87 sp. 4186 ff og sp. 12603 ff. Inden Folketinget beslutter sig for at genindføre betalingskravet, anbefales det, at man studerer de argumenter og beregninger, som man dengang i skøn samdrægtighed fremførte til støtte for betalingsafskaffelse.

7. Til den hidtidige betalingsordning knytter der sig et samspilsproblem, som typisk rammer mellemgrupperne, fordi de også rammes af nedtrapning af boligydelse og personligt tillæg m.v. Under de førnævnte foketingsforhandlinger i 1986–87 udtryktes der da også glæde over, at samspilsproblemet på dette punkt ville forsvinde ved indførelsen af den gratis hjemmehjælp. Med den nu foreslåede ordning opnås kun en vis reduktion af samspilsproblemet, idet det maksimale timetal for betaling nedsættes til tre timer ugentlig, men problemet bringes ikke ud af verden.

8. Den reelle grund til, at man nu foreslår betaling for varig hjemmehjælp genindført, synes at være, at man ønsker at reducere det offentlige udgifter eller rettere at øge indtægterne. Det var helt klart dette motiv, der begrundede den i december 1988 vedtagne forlængelse i et halvt år af den hidtidige betalingsordning. Af bemærkningerne til det nu foreliggende lovfor-slag fremgår, at forslaget er fremsat med besparelseskrav i finanslovforliget for øje og derudover skal skaffe provenu, der ønskes anvendt til fordel for særlige grupper, nemlig døende i eget hjem. Det er således i realiteten fiskale hensyn, der – i lighed med, hvad der er tilfældet med